

Hommage à Grzegorz Sztabiński – „Ciąg dalszy...”

UNIWERSYTET
ŁÓDZKI

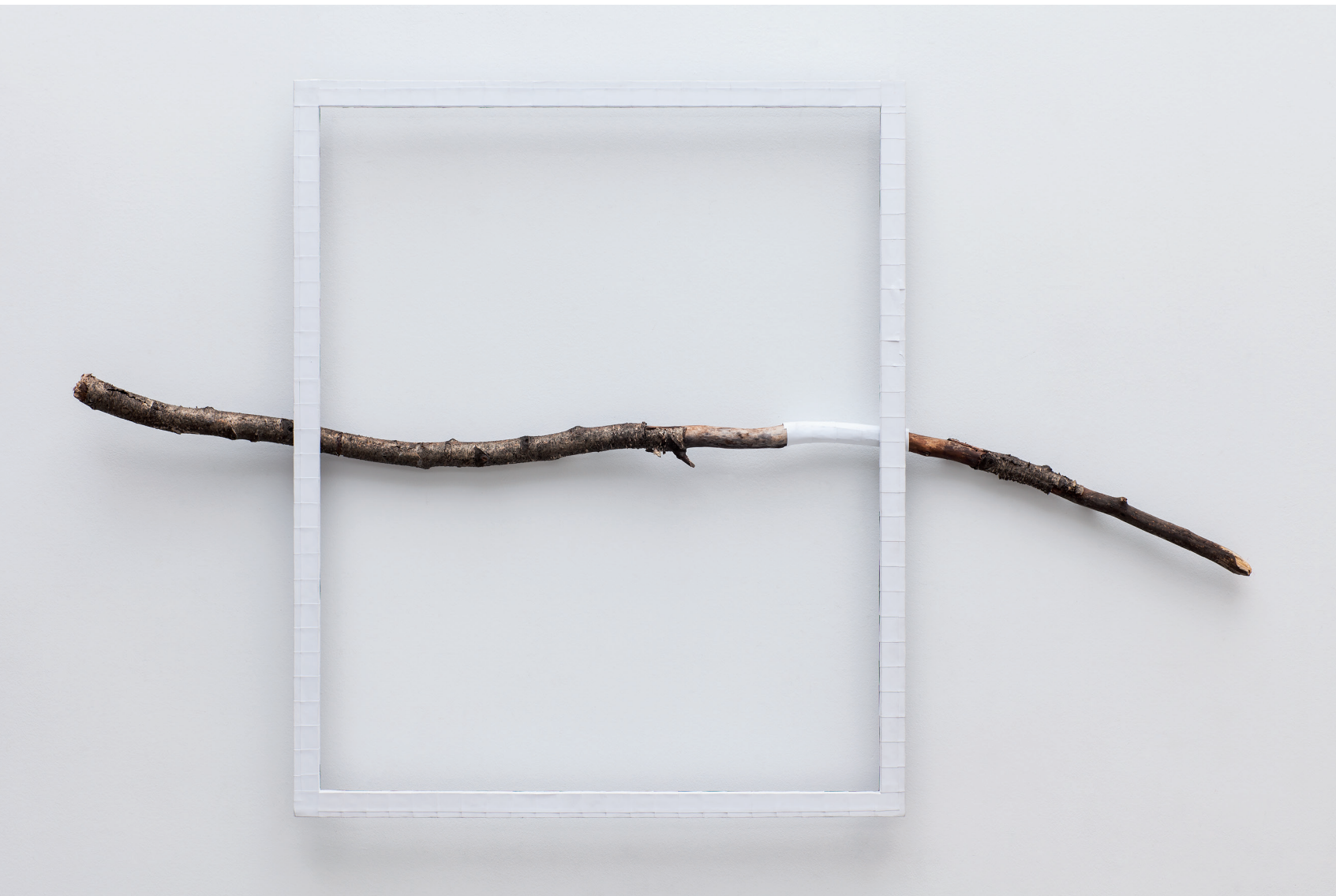
Hommage à Grzegorz Sztabiński – „Ciąg dalszy...”

ciąg dalszy nastąpi..., ciąg dalszy nastąpi...,
wystawa-instalacja, fragment, Galeria EL, Elbląg 2018

„Grzegorz Sztabiński (1946-2020) jest w polskim świecie sztuki postacią wyjątkową. Szczególny charakter swojej pozycji zawdzięcza unikalnemu połączeniu teorii i praktyki artystycznej, które wspierając się wzajemnie i uzupełniając, stanowią komplementarną całość”

Transcendencja II,
fragment wystawy-
instalacji w pustostanie
we Frankfurcie
nad Odrą, 2015

Znikanie, papier na drewnie, 2017

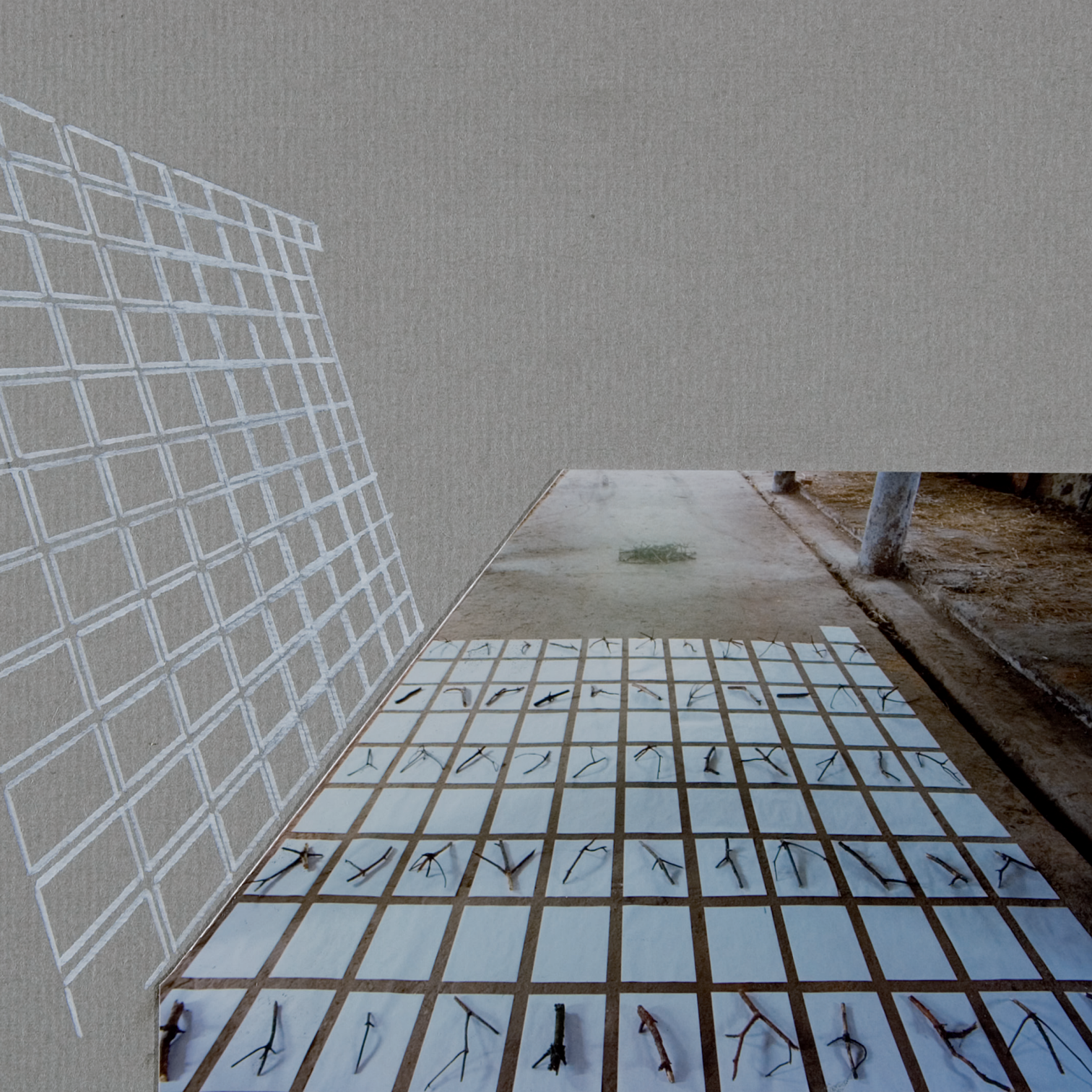
Profesor Sztabiński odbył studia artystyczne w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi (obecnie Akademia Sztuk Pięknych), ukończył filozofię na Uniwersytecie Łódzkim. W obu tych instytucjach był wieloletnim profesorem zwyczajnym, kierując odpowiednio: Katedrą Estetyki (1993-2014) i Katedrą Historii Sztuki UŁ (1999-2009) oraz Pracownią Kompozycji Intermedialnej na Wydziale Sztuk Wizualnych ASP. Jako teoretyk prowadził badania nad filozoficznymi problemami sztuki nowoczesnej i zagadnieniami współczesnej estetyki. Od 1995 roku był członkiem AICA, aktywnie działał także jako kurator. Równolegle uprawiał działalność artystyczną, w ramach której zajmował się malarstwem, rysunkiem, sztuką instalacji i sporadycznie sztuką performance. Jego prace znajdują się m.in. w kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowym w Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu i Gdańsku. Był też autorem ponad 200 artykułów naukowych publikowanych w czasopiśmie polskich i zagranicznych oraz niezwykle istotnych monografi z zakresu

teorii sztuki: *Problemy intelektualizacji sztuki w tendencjach awangardowych* (1991); *Dlaczego geometria? Problemy współczesnej sztuki geometrycznej* (1994); *Inne idee awangardy. Wspólnota, wolność, autorytet* (2011); *Inne pojęcia estetyki* (2020).

Działalność naukową Grzegorza Sztabińskiego uzupełniała w idealny sposób uprawiana przez niego twórczość artystyczna. Wydaje się, że to własne doświadczenie kreacyjne i walka z prawdziwą materią sztuki sprawiały, że teksty teoretyczne Profesora były tak niezwykle docieklive. Sztuka tworzona przez Sztabińskiego jako artystę była źródłem i obrazem wiedzy o bycie w myśl reguł krytycznej filozofii sztuki. Stanowiła również istotny element do refleksji i poszukiwań dla Sztabińskiego jako filozofa-estetyka. Sztabiński poszukiwał wizualnych odpowiedników dla ogólnych i cyklicznych zdarzeń w życiu. Śledził wytrwale opozycje: chaos – kosmos, trwanie – zmiana, widzialne – niewidzialne. Przy tym wszystkim korzystał ze swoich silnie rozwiniętych

umiejętności kreatywnych. Dlatego właśnie sztuka Grzegorza Sztabińskiego była logiczną kontynuacją jego poglądów i egzemplifikacją wrażliwości. Wiązała się z umiłowaniem geometrycznego porządku świata i logicznych praw przyrody oraz matematyki. Była to także sztuka głęboko semiotyczna, stająca się próbą stworzenia ram ściśle skodyfikowanego języka dla własnej wypowiedzi twórczej. Jednakże rozległość krytycznej myśli Profesora Sztabińskiego sprawia, że nie sposób dokonać pełnej hermeneutyki jego działań ani „fenomenologii pojawiania się i znikania”... Chyba najtrafniej podsumował istotę tych działań inny, nieżyjący już artysta – Jan Berdyszak: „Grzegorz Sztabiński nie jest artystą i filozofem, on jest ARTYSTĄ-FILOZOFEM i filozofującym twórcą sztuki”.

prof. dr hab. Aneta Pawłowska

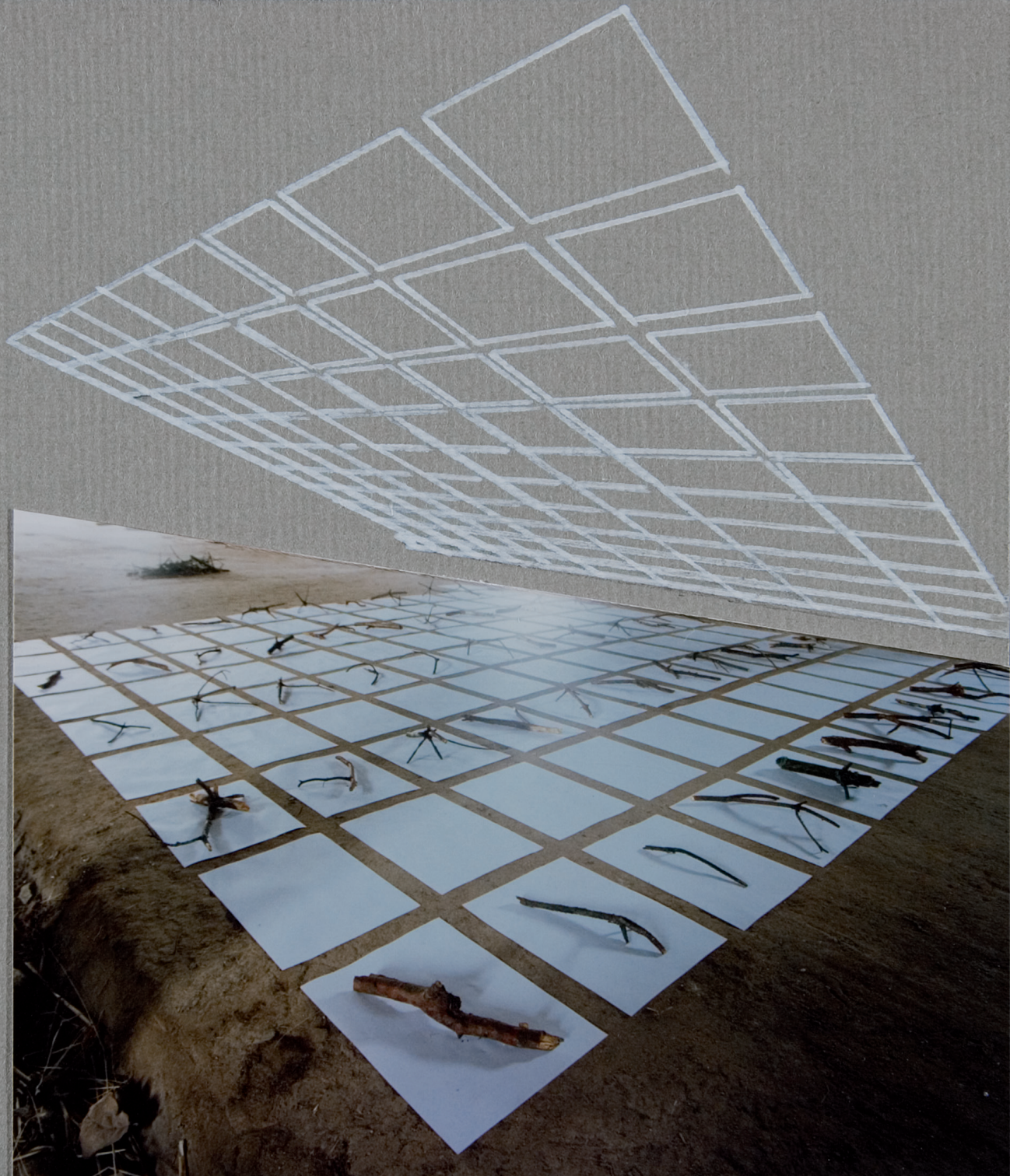
Tytuł wystawy *Hommage à Grzegorz Sztabiński – „Ciąg dalszy...”* nawiązuje do tytułu ostatniej indywidualnej wystawy zorganizowanej przez artystę w 2018 roku w Galerii EL w Elblągu pt. *ciąg dalszy nastąpi... ciąg dalszy nastąpi...* Aktualna wystawa jest próbą pokazania prac Sztabińskiego w sposób nawiązujący do jego koncepcji wystaw-installacji. Nie traktujemy

galerii jako minimalistycznego *white cube'a*, neutralnego tła do prezentowania obrazów, a jako przestrzeń swoistą, indywidualną, stwarzającą pole do dialogu z pracami. Obiekty prezentowane podczas wystawy *Hommage à Grzegorz Sztabiński – „Ciąg dalszy...”* pochodzą z trzech cykli: *Cięcia*, *Między-rzeczy* oraz *Pismo natury*. Pierwszy z nich składa się z dużych niezagruntowanych płócien

lnianych, na których narysowane są poziomo ułożone belki tej samej wielkości. Jednak, jak pisał Sztabiński: „efekt podobieństw był pozorny. Zróżnicowanie belek polegało na wprowadzanych w nich nacięciach i przecięciach”¹.

Odzwierciedlenie pisma natury I, fotografia, olej, papier, 1997

¹ G. Sztabiński, *Grzegorz Sztabiński – tautologie i powtórzenia*, Galeria Wozownia, Toruń 2010, s. 14.

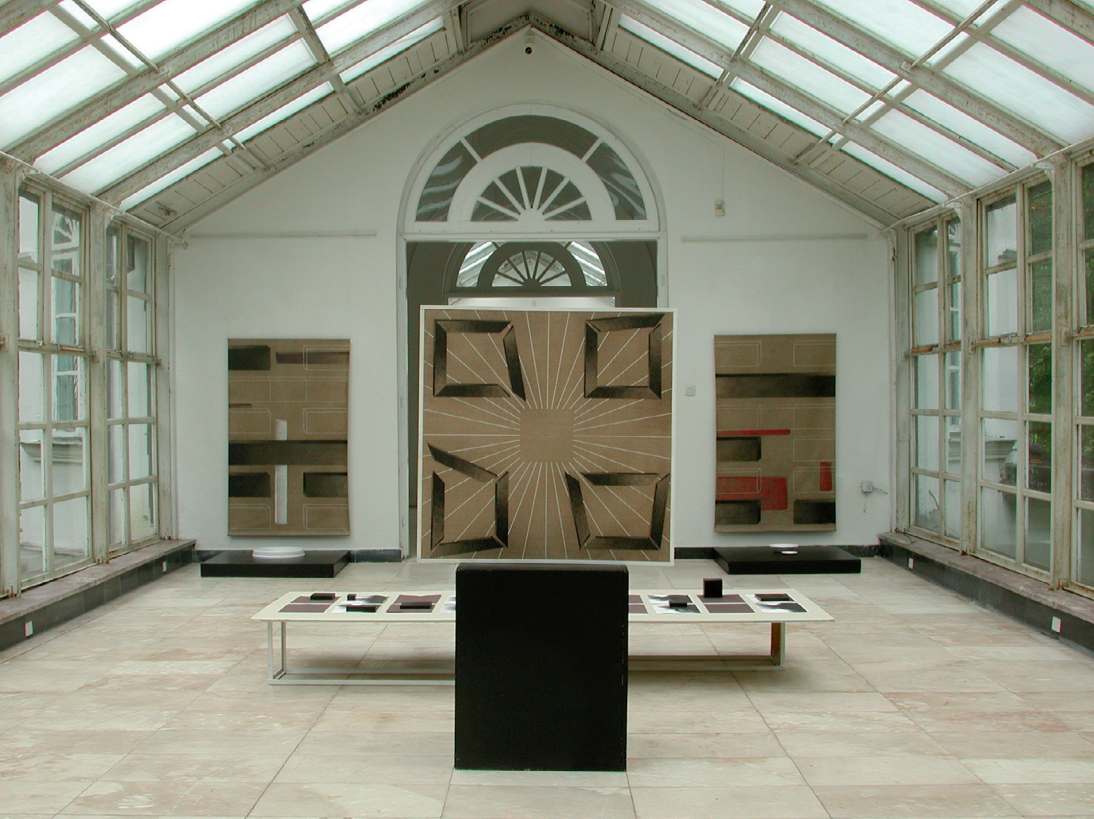

Odzwierciedlenie pisma natury IV,
fotografia, olej, papier, 1997

Początkowo artysta poszukiwał pewnego porządku w pojawiających się na rysunkach zakłóceniach kształtu belek. Pisał: „Odkrywałem, na przykład, że przecięcia ich układają się w formę (zwykle niepełną, jakoś zakłóconą) trójkąta lub kwadratu. Podkreślałem te sugestie, zaznaczając dostrzegane zarysy kształtów za pomocą białej kredki. W przypadku niektórych realizacji uzupełniałem powtórzenia belek występujące na płótnie schematycznymi rysunkami wykonanymi

na papierze. Pokazywałem na nich inne możliwości zakłócenia kształtu belki. Rysunki wykonane na papierze układałem na podłodze pod wiszącą na ścianie pracą zrealizowaną na płótnie. Wykonywałem również od czasu do czasu tzw. sumy, czyli zestawienia na jednej formie belki wielu modyfikacji, które przedtem pojawiały się na poszczególnych elementach występujących w różnych rysunkach².

² Ibidem

***Między-rzeczy,* wystawa-instalacja, Orońsko 2003**

Rozwinięciem i kontynuacją *Cięć* był cykl *Między-rzeczy*. Z jednej strony artysta nadal malował na surowym płótnie geometryczne elementy, takie jak prostokąty przypominające drewniane belki bądź trójkąty, ale dołączał do nich ułożone na podłodze przedmioty „nie-malarskie”, np. stare lustra, w których odbijały się fragmenty pracy, talerze i deski oklejone białymi kwadracikami itp. Bardzo często przy użyciu prac z cyklu *Między-rzeczy* artysta tworzył wystawy-instalacje. Nie traktował ich wówczas jako niezależnych dzieł, a jako element pewnej całości.

***Między-rzeczy,* wystawa w Galerii XX1 w Warszawie, 2005**

Efekt ten potęgował fakt, że nie podawał wówczas tytułów poszczególnych prac, a jedynie tytuł wystawy. Modyfikacji ulegał również sposób prezentowania elementów „nie-malarskich”. Artysta niekiedy rezygnował z nich całkowicie, innym razem ograniczał ich liczbę lub umieszczał bezpośrednio na podłodze zamiast na podeście lub cokole (w ten sposób podłoga, która w niektórych wnętrzach wydawała się artyście szczególnie ciekawa, stawała się elementem ekspozycji). W oparciu o tę ogólną zasadę zrealizowanych

zostało wiele wystaw-instalacji (między innymi w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku w 2003 roku, Galerii Wozownia w Toruniu w 2010 roku, trzech ekspozycji o wspólnym tytule *Pismo natury: Transcendencja*, we Frankfurcie n. Odrą w 2014 i 2015 roku w ramach festiwalu Nowej Sztuki Labirynt i w 2016 roku w Otwartej Pracowni w Krakowie, czy w końcu we wspomnianej na początku wystawie w Galerii EL w Elblągu).

Wystawę *Hommage à Grzegorz Sztabiński – „Ciąg dalszy...”*, uzupełniają trzy realizacje z cyklu *Pismo natury*, który artysta zaczął realizować już od 1993 roku. W jego skład wchodzi instalacje, performance, a także kolaże z wykorzystaniem fotografii wcześniejszych realizacji przestrzennych. Podczas wystawy w Galerii Wozownia przy Pałacu Alfreda Biedermanna w Łodzi zaprezentowane będą prace z cyklu *Odzwierciedlenie pisma natury* z 1997 roku i odwzorowany zostanie fragment instalacji

zbudowanej z charakterystycznego dla tego cyklu układu kartek w formacie A4 rozmieszczonego na podłodze wraz z leżącymi na nich gałązkami. Dodatkowo zaprezentowany zostanie duży konar, którego „fragment ograniczony został ramą oklejoną białymi, papierowymi kwadracikami. Kilka z tych kwadratów przechodzi na gałąź i w tym miejscu pojawia się efekt dematerializacji”³.

Pismo natury – Transcendencja II, fragment wystawy-instalacji w pustostanie we Frankfurcie nad Odrą, 2015

³ G. Sztabiński, *Grzegorz Sztabiński – Marginesy pamięci, Miejsca Galeria Sztuki w Łodzi, Łódź 2017, s. 10.*

Pismo natury – Transcendencja III, wystawa-instalacja, fragment Między-trójkąty, Otwarta Pracownia, Kraków, 2016

*Pismo natury –
Transcendencja III,*
wystawa-instalacja,
fragment,
Otwarta Pracownia,
Kraków, 2016

Mamy nadzieję, że wystawa ta będzie nie tylko prezentacją wybranych prac z niezwykle bogatego dorobku Grzegorza Sztabińskiego, ale nabierze charakteru wystawy-instalacji, która usatysfakcjonowałaby samego artystę.

dr Paulina Sztabińska-Kałowska

ciąg dalszy nastąpi..., ciąg dalszy nastąpi...,
wystawa-instalacja, fragment,
Galeria EL, Elbląg 2018

**Galeria Wozownia
Uniwersytetu Łódzkiego
Pałac Alfreda Biedermanna
(ul. Franciszkańska 1/5, Łódź)**

**Hommage à Grzegorz Sztabiński
– „Ciąg dalszy...”**

**Wernisaż 20.05.2022, godz. 17.00
wystawa czynna do 20.07.2022**

Wozownia 1/5

Uniwersytet Łódzki
Strefa Kultury

Na Uniwersytecie Łódzkim eksplorujemy relację między kulturą i nauką. Integrujemy badaczy i ludzi kultury, inicjujemy dyskusje, animujemy społeczność. Wszystko po to, aby pomagać dostrzec nieoczywiste, zrozumieć inne i poszerzać horyzonty.

Dołącz do nas!

Uniwersytet Łódzki | University of Lodz
@unilodz #UniLodz

